

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upr. avništvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Po vojni . . .

V času silne vojne živimo vsi, zarditega se vedno povračajo naše misli k vojnim dogodkom. Največ govorimo o vojni. Vojna nas mnogo bolj zanima nego druge stvari, ki ob navadnem času zanimajo človeštvo. Dejstvo, da najbrže ni rodovine, ki ne bi imela sorodnika, prijatelja ali znanca v vojni, ki bi ne skrbela zanj, kako se mu godi, je največ vzrok, da je vojna najvažnejši predmet naših misli.

Če je torej naravno, da se nam zdi mnogo stvari spričo sedanjih velikih dogodkov malenkostnih, je pa kljub temu potrebno, da tudi teh navidez malenkostnih stvari ne pozabljamo ter se že sedaj pripravljamo na delovanje po vojni.

Po vojni! Kmalu ali kasneje, najbrže prav kmalu bo konec vojne in nastane mir. In prav zaradi duševnega razpoloženja delavskih množic, bo moralo naše delo zastaviti vse sile na pravem mestu, če mara ohraniti in okrepiti organizacije ter uspešno delovati za poglobljenje delavske zavesti in socializma.

Marsikdo meni, da bomo imeli po vojni zlate čase in pečeni golobje nam bodo sami leteli v skledo. Marsikdo misli, da se bo industrija bujno razvila kar čez noč, kakor se je po nemško-francoski vojni v Nemčiji ter je lepo prospevala več let.

Take lepe čase si slikajo mnogi in morda si obetamo tudi mi sami preveč blagostanja po vojni.

In kaj potrebujemo potem še organizacije, če nam bo brez njih sreča mila, če nas bo napajala samo nebeška mana.

Takrat-taj danes. V vojno sta bili zapleteni takrat samo dve deželi, danes je zapletenih v vojno dve tretjini prebivalcev vse zemlje in tudi nevtralne države imajo zaradi vojne ogromne izredne stroške.

Uničenega bo v tej vojni ogromno množino kapitala, trgovina in izvoz sta dandanes veliko večjega pomena nego sta bila pred 45 leti. Vojna je razdrila prometne zveze in preden se obnove in znova urede, bo pač poteklo nekaj več časa. Dobili bomo tudi nove davke. Vojna bo povzročila državam denarna bremena, dolgove, ki jih bo treba polagoma odplačevati. Nova bremena pa bo povzročala državi tudi preskrba vojnih pohabljenec, vdov in sirot.

Cene življenjskim potrebščinam torej očitno ne bodo padle do one nižine, ki smo jo imeli pred vojno.

In v teh razmerah, ki se jim ne izognemo, in so že bodoče dejstvo, naj ostane delavstvo brez močne organizacije? Nasprotno, delavstvo mora skrbeti za močne organizacije, da si izboljša svoje življenjske razmere, ki bodo zaradi naraščajoče druginje postajale le slabše.

Ali imamo res še naivneže, ki menijo, da po vojni prenehajo razredni interesi? In da se ne bodo pojavljali v enaki ostrosti?

Tam podjetniki in kapitalisti, ki bodo vedno tarnali, da imajo manj in premalo dohodkov, ter bodo le še bolj tiščali svoje žepe, tu proletarijat, ki bo moral zahtevati boljše mezde zaradi živilske druginje.

Ko mine velika vojna, ji bodo mezdni boji neizogibna posledica. Tudi v teh bojih bo zmagovalec močnejši in če se ho-

čemo bojevati z uspehom mi, potem moramo imeti trdne organizacije.

Po sklepu miru se bodo vrstile množice vojaštva, ki mu bo sreča mila, da ostane zdravo in živo, zopet domov med nas. Brez posla bo mnogo teh delavcev, ker ne bo takoj dela. Zakaj nikakor ni mogoče, da bi se obratni mahoma oživilo in jeli poslovati v polnem obsegu, tako, da bo, preden nastanejo vsaj približno normalne razmere, minilo nekaj mesecev. Tudi tukaj bodo morale organizacije storiti svojo dolžnost ter blažiti socialno bedo.

Organizacije čaka torej mnogo težkega dela.

Ne držimo rok skrižema, da nas ne prehitijo čas ter postavi pred dejstvo. Čas je še! Toda prav mnogo ga ni več, ker je resna odločitev prav blizu — prav blizu pa tudi naša dolžnost.

Mezdna gibanja in stavke vzroki druginje.

Veliki dogodki v sedanjih svetovni vojni so v marsičem dokazali, kako neresnični so očitki delavstvu, da je to krivo s svojimi mezdnimi gibanji in stavkami druginje. To je bilo ob mezdni gibanjih navadno in najprijateljnejše obrekovanje. Lahkoverni ljudje so temu zavijanju kaj radi verovali. Prav mnogokrat smo dokazovali, da so bila mezdna gibanja šele posledica trajne druginje. Kdor pozna delavska mezdna gibanja v Avstriji od leta 1905, v katerem letu je bila napravljena veljavna carinska tarifa, ki je bila nedavno začasno nekoliko

LISTEK.

Praška borza.

Spisal I. S. E., poslovenil I. T.
(Konec.)

Ob najstrožjem opazovanju nikakor ne moreš priti na sled, kako ti ljudje sklepaajo svoje kupčije. Na obeh koncih dvorane je sicer cela vrsta pisalnih miz, na katerih so pritrjene tablice z napisi različnih firm, toda o vzorcih blaga in pa o cenah ni nikjer ne duha ne sluha. Le tupa tam sta se od mnogoštevilnih gruč ločili po dve osebi, ki sta bodisi izginili v enem postranski prostor ali pa sta se ustavili pred dvorano kraj stopnic, kjer sta se s pritajenim glasom razgovarjali nekako zaupno. Vso kupčijo v teh prostorih zakriva na videz neprozorni, tajinstveni plašč — zaradi najvišjih cen in preplačil teh cen.

»Poznate onega gospoda s tem širokim klobukom, in zlatim ščipalnikom na nosu?« — »Žal, nimam te časti.« — »No, ta je vendar iz našega kraja, iz A.«

Pogledal sem ga dobro, a navzlic temu se ne morem domisliti, da bi ga bil kdaj videl. Obraz mu je precej suh in ker mu gorenje trepalnice oči vedno na pol zakrivajo, ni mogoče presoditi, če ta mož

človeku skozi svoj ščipalnik pri pogovoru sploh kedaj pogleda naravnost v obraz ali ne. Od gorenjega dela nosu mu po obeh straneh oblička vodita dve globoki brazdi, tja doli do brade. Sploh napravlja vtisk bolehnega človeka, le klobuk, ki ga nosi precej globoko v tilnik, mu daje postavbo nekakega lahkoživčka.

»Mož je napravil jako dobro kupčijo,« mi pojasnjuje moj spremljevalec. »Izvršil je špekulacijo in ta špekulacija pravi Vam, mu je donesla celo imetje. Tik pred začetkom vojne je nakupil velikanške množine riža, plačal ga je po štirin-trideset in šestin-trideset kron sto kilogramov, danes pa prodaja ta riž po . . . sicer pa malo potrpite, da se prepričate sami.«

Dogovoriva se, da trgovca z rižem kakor slučajno srečava, nakar ga moj znanec nagovori. »Sluga sem, sluga! No, kako je?« — »Bo že, bo že!« — »Kako pa; ali imate še kaj riža na prodaj?«

Dobil sem vtisk, da vprašanje mojega znanca špekulantu z rižem ni nič kaj všeč. — »Še ga imam nekaj, še, zakaj pa ne?« — »Torej, koliko pa stane?« — »Za Vas?« — »Seveda zame.« — »No, ker je za Vas, Vam ga prepustim za sto-trideset!«

Tristo medvedov! pri sto kilogramih riža skoraj stotak čistega dobička, to pa res ni malo! V duhu hitro preračunam

vsoto za množino riža, ki mi jo je moj znanec povedal. In prišel sem do zaključka, da je ta človek v nekaj mesecih vojne zaslužil s svojim rižem več kakor stotisoč kron. »Dobiček« torej ni bil slab! — »Pa kaj hočete,« nadaljuje moj znanec, »navzlic ogromnemu dobičku še vedno zadržuje ta človek velike množine riža, saj mu je vseeno, čeprav danes ne prodaja ene vreče. Njegova današnja pot semkaj se mu vendarle dobro izplača, zakaj glavni njegov današnji namen tukaj je, da pospešuje še dviganje cen in prepričan je, da bo prihodnjič dobil po stopetintrideset kron za vsakih sto kilogramov riža. Kupci bodo sicer zabavljali, da bo groza, a konec koncev bo ta, da ga bodo vendarle kupovali.«

»Ne samo pri rižu, tudi pri vseh drugih stvareh dandanes ni drugače: riž, pšenica, moka, fižol, krma in sploh vse, s čemer hočete kupčevati, vse, kar Vam tukaj sploh ponujajo, se Vam podražuje takorekoč pod roko. Končno pa morate biti še veseli, če sploh dobite, kar želite kupiti.« — »Najbrže bo le res, da je nastopilo pomanjkanje žita?« — »Kaj Vam priha na misel,« se vmeša v naš pogovor neki posestnik mlina od nekod iz srednje Češke, »mali kmetje svojega žita niti še omlatili niso, a še nekaj, kmet je sedaj najbolj zakrknjeni špekulant, tudi

spremenjena, bo moral priznati, da je bila ta tarifa zaključek velikega meznega gibanja avstrijskih in ogrskih agrarcev. No, in sedaj dokazuje vojni čas prav značilno, da delavska meznega gibanja niso kriva draginje. Izjemno stanje brani delavskemu razredu, da bi izvedlo važnejša meznega gibanja, dočim podjetniki izrabljajo svojo moč ob vsaki priliki, ter kljub medsebojnemu miru in vedno večji draginji še znižujejo mezde. Draginja domala vseh živih in nekaterih življenjskih potrebščin je med vojno in ob medsebojnem miru narasla strahovito. Pripovedujejo pa nam, da imamo v obeh državnih polovicah dovolj živilskih zalog do bodoče žetve. Odkod in zakaj torej ta draginja? Agrarci imajo zopet meznega gibanje, ki podražuje življenje vseh delovnih slojev, kupno vrednost krone zmanjšuje skoro za polovico. Po vojni bodo delavci, da si omogočijo vsaj tako življenje, kakršno je bilo pred vojno, zahtevali boljše mezde, a potem pa se jim bo zopet — to je gotovo — očitalo, da so delavska meznega gibanja kriva draginje. Ker nas pa današnja izkušnja uči drugače, opozarjamo že danes na to dejstvo, da vemo, kako nam bo take očitke vbodoče primerno zavrniti.

Program.

Praznovanje prvega maja je letos socialistiško delavstvo po vseh državah, ki so zapletene v sedanjo vojno, prostovoljno opustilo, dasi je mednarodni kongres v Parizu sklenil, da se praznuje ta dan po vsem svetu ter demonstrira za programatiške zahteve delavstva. Slavje se je vršilo petindvajset let povsem slovesno in le v posameznih deželah so ga tuptam ovirale razne izjemne razmere in nepotrebni strah pred delavstvom.

Letos pa so praznovanje prvega maja opustile socialnodemokratiške stranke zaradi važnih dogodkov in iz razlogov, o katerih bodo temeljito razpravljali bodoči mednarodni socialnodemokratiški kongresi. Socialnodemokratiški listi so o tem precej obširno že pisali, a povsod smo čitali končno prepričanje, da se bo na bodočem mednarodnem kongresu programatiško stališče socialnodemokratiške stranke pojasnilo ter bo končni uspeh:

močna mednarodna socialna demokracija kakršna je bila in je še sedaj.

Meščansko časopisje in deloma tudi pristaši socialnodemokratiške stranke jako mnogo kritizirajo ravnanje socialne demokracije v posameznih deželah. Delavci store to v bojazni, da so posamezne deželne stranke zavzele napram sedanji vojni glede na program in stališče, nasprotniški listi pa izrabljajo, tako naših strank očitno v ta namen, da bi zanetili razkol med delavstvom, zakaj kar naravnost pišejo, da mednarodna solidarnost delavstva več ni, češ, da se je takoj ob početku vojne razbila.

To pa ni res!

Socialnodemokratiški program je program delavstva, razredno zavednega delavstva. Program ostane, če se postavi ves svet na glavo, program delavskih interesov, program delavske solidarnosti, ker je tako bistven in tako utemeljen v razmerah sedanje družbe, da ne more izginiti. Jako drzno je tudi očitanje, da socialnodemokratiška stranka ni skušala preiskati vzrokov sedanje vojne, zakaj vedno je socialna demokracija s posebnim poudarkom naglašala, da ima vojna svoje vzroke v kapitalistiškem gospodarstvu. Gospodarska konkurenca, gospodarsko zatiranje držav med seboj, gospodarski razvoj sedanje družbe in imperialistiška tendenca posameznih državnih enot je pravi vzrok sedanje vojne. Nikakor torej ni povzročitelj sedanje vojne ne posamezna narodnost, ne posamezna država enota, marveč edino le razvoj gospodarskih razmer, kateremu se posamezne enote niso mogle več upirati. Sedanja vojna je torej nekaj velikega: zgodovinski gospodarski proces. Trditev, da socialna demokracija tega svojega prepričanja ni povedala, je neresnična.

Socialna demokracija je napovedovala sedanjo katastrofo že leta in leta; toda ljudje, ki ji danes očitajo, da se ni ravnila po svojem načrtanem programu, takrat niso imeli ušes.

Glede narodnosti ima socialna demokracija povsem jasne pojme. Socialna demokracija ne taji narodne individualnosti, jo upošteva za svojo narodnost, pa tudi za druge narode. Narodna individualnost je nekaj, kar se ne da utajiti, toda vsaka narodna enota mora imeti dovolj

življenske energije, da se uveljavi, da uveljavi svoj obstoj in procvit. Za individualni razvoj posameznih narodnostnih enot je potrebna v sedanjih razmerah, ko odločuje gospodarska moč, tudi gospodarsko ozadje. V vsakem drugem slučaju je narodnost lep poetičen naslov, ki pristojno diletantom.

V sedanjih aktualnih razmerah pa prihaja v poštev tudi kulturno vprašanje. Vsak narod, zlasti večji, ima svojo posebno kulturo, ki je morda plemenita ali pa se tudi ne strinja povsem s kulturo drugega naroda. V tem primeru je povsem naravno, da skuša vsak narod prodrati s svojo individualno kulturo. In če govorimo o kulturi sedaj vojskujočih se držav, pač moramo priznati, da je kultura srednje Evrope na prvem mestu ter da je velikega pomena, če se ta kultura ohrani ali pa uniči. Skorej naravno je torej, da smatrajo Francozi svojo francosko kulturo za višek na eni, na drugi strani so pa tega mnenja tudi Nemci. In mi? Mi smo prepričani, da je med obema narodoma velika razlika, ter da se ta razlika poveča zlasti tedaj, če stremlji ta ali oni narod za uničenjem kulture svojega nasprotnika.

Ne maramo posezati že sedaj v razprave bodočih mednarodnih socialnodemokratiških kongresov, toda zavrniti smo morali očitke, da socialna demokracija ne pozna vzrokov sedanje vojne ter podtikanje, da mednarodne solidarnosti delavstva ni več.

Delavstvo se zaveda svoje razrednosti, zaveda se resnobe časa, toda zaveda se tudi, da bo njega stranka izšla iz tega vojnega meteža ojačena in očiščena. To bo skrb delavstva. Mednarodnega kongresa v sedanjih razmerah sicer ni mogoče sklicati, toda ni več daleč čas, ko bo to mogoče in takrat pride delavska solidarnost do izraza in do besede. Naravnim silam se tudi delavstvo ne more upirati, pač pa bo bodočnost pokazala v jasni luči naše plemenite cilje.

Socialistiška zadruga v Argentini.

Iz Buenos-Airesa poročajo:

Ustvaritev socialistiške delavske stranke, ki je razmeroma jako malo tr-

ta čaka, da bo žito še dražje. Pri njem brez rekvizicije ne opravite ničesar.»

O temeljnih načelih in o metodah, po katerih se v tem svetišču Merkurja vrši važna socialna funkcija glede izmenjavanja zemeljskih pridelkov, menim, da sem za svojo osebo za enkrat dovolj poučen: zato z mojim spremljevalcem zapustiva ta brenčeči roj mešetarjev. Toda komaj stopiva iz dvorane, slišiva neki vrišč. Na uho nama je prihajalo hreščeče upitje, zabavlje in psovke so letele vprek, da je bilo joj. Očitno sta se spodaj na stopnicah sporekla zaradi kupne cene dva borzijanca.

»Vi ste lump, da mu ga ni para, lopov, goljuf grdi! Oddajte mi najpopreje tisto koruzo, ki ste mi jo še dolžan poslati po prejšnji dogovorjeni kupni ceni, preden se mi drznete ponujati kako drugo blago, nesramnež predrzni!« — »Kaj? Vi umazani govnač, kaj mi boste pravili, saj niti plačati ne morete, Vam je sploh nevarno izročati kaj blaga, ker od Vas nihče ne more dobiti nobenega plačila, ste razumeli, Vi...!« — »Kaj? Oderuh prokleti, naznanil Vas bom pri borznem sodišču!« — »In Vi znate mene pihati v r...«

Vrišč je privabil mnogo radovednežev, ki od vseh strani hite skupaj, toda prepirajoča se borzijanca sta smatrala za

umestno, da pravočasno prenehata. Uvidela sta, da je ljubeznivih priimkov zadosti, nakar sta jo odkurila urnih krač ta navzdol, oni pa navzgor po stopnicah in izginila.

»Lepa reč, zopet bo sodnija dobila opravka,« rečem svojemu spremljevalcu. — »Kaj Vam prihaja na misel! Popolnoma brez skrbi ste; ta dva se ne bosta nikoli tožila. Sploh pa zaradi takega »lopova« ali »goljufa« ali »oderuha« Vam tukaj nihče ne teče h kadiju. Če bi pa to bilo tako, tedaj bi sodnije imele prav veliko opraviti, zakaj taki nastopi in take psovke so tukaj takorekoč na dnevnem redu.

Na trgu pred borznim poslopjem se nahaja še vedno cela vrsta skupin obiskovalcev borze. Tudi tukaj se potihoma sklepajo kupčije. Toda našo pozornost zbujata nekam nenavadno živahni promet ob vhodih dveh velikih hiš, izmed katerih se ena nahaja na levi, druga pa na desni strani ob borznem poslopju. Eni gredo in izginjajo v vratih obeh teh hiš, dočim drugi zopet prihajajo iz njih. Na kretnjah rok vseh teh ljudi, ki tukaj hodijo noter in vun, je opaziti, da se vsi jako živahno razgovarjajo med seboj. Ko premišlujem, kaj bi vse to neki pomenilo, mi pravi moj znanec: »Tukaj stanujeta dva borzna odvetnika, o katerih trdijo trgovci, da sta ta dva edina na

vsem Češkem, ki nekaj razumeta borzne kupčije. Njiju pisarni tvorita nekako naknadno borzo.« — »Kako mislite to?« — »Kako to mislim? Stvar je popolnoma enostavna. K enemu prihajajo tisti, ki so že prej kupili blago po nižji ceni in ki hočejo sedaj dobiti svoje blago, k drugemu pa hodijo toženi dobavitelji, ki blaga ne marajo dobiti, ker so cene dotičnemu blagu med tem časom poskočile. Ker pa sedaj cene blagu naraščajo skoraj vsak dan, niso tožbe samo na dnevnem redu, temveč so postale nekaka navada pri borzni kupčiji. Oba odvetnika sta znala to razmerje izkoristiti v svoj prid. In v svrhu lažjega poslovanja sta si svoj delokrog v tistem sporazumu razdelila. Skratka, eden skube tiste, ki tožijo, drugi pa tiste, ki so toženi. Oba pa izhajata sijajno, zakaj oba si vsako leto »prislužita« celo imetje. In kdo vse to plača? Naš ljub, potrpežljivi konsument.«

Poslovila sva se in sem jo po Senovožni ulici počasi ubral v smeri proti Prašni hrani na Prikope, kjer sem se pometal v veletok ljudij praškega prometnega središča. Toda doživljam današnjega dopoldneva mi nikakor nočejo iti iz glave. Ne morem se iznebiti misli, ki mi stalno priča o iznajdljivem duhu, ki je izvel za človeško družbo tako važno cirkulacijo blaga.

pela zaradi sedanjih neugodnih razmer, je konsumna in stavbena zadruga »El Hogar Obrero« (Delavski dom) v Buenos-Aires, ki je pravkar objavilo svoje 15. letno poročilo. Seveda ni po številu članov in denarnem imetju tako obsežna in velika kakor so evropske zadruge, toda če pomislimo, da so tam še pred nekaj leti zametavali konsumna društva v takojšnjem delavskem gibanju ter da so bile razdrapane razmere za tako organizacijo jako neugodne, smemo biti z uspehi pač zadovoljni.

Zadruga, ki je jela poslovati — najprej kot stavbena zadruga — leta 1907 s 155 člani, šteje sedaj 2845 članov. Ob koncu svoje 15. poslovne dobe — te so polletne — izkazuje realizirano glavnico v znesku 924.273:20 pesos, to je okoli 1.974.000 K. Polletna dividenda je znašala 3:4 odstotke. Doslej je postavila zadruga 212 hišic za eno rodovino, deloma na svoj račun, deloma z dovoljevanjem posojil članom. Delavski dom ima razentega še veliko stanovanjsko hišo z 32 stanovanji po dve in tri sobe; pri tleh v hiši so pa nastanjene prodajalne konsumne zadruge. Hiša je vredna četrt milijona pesos.

Konsumna zadruga so oživotvorili l. 1911, ter je imela od julija do decembra 1914 prometa 55.361:09 pesos, to je okoli 118.200 K. Dividende so razdelili 2½ odstotka.

Nastavljenec ima zadruga deset. Ravnateljstvo opravlja svoje posle kot častna mesta.

Ponovno prebiranje črno-vojnikov rojenih v letih 1878 do 1890, 1892, 1893 in 1894.

K novemu naboru bodo morali priti oni, ki še ne služijo z orožjem v skupni vojski, v vojni mornarici, v domobranstvu ali pri orožništvu ali pa v črni vojski na podlagi njih osebne črnovojniške obveznosti in ki so rojeni v letih 1878. do 1890., 1892., 1893. do 1894., torej tudi oni, ki so bili pri prejšnjem nabiranju za črno vojno z orožjem spoznani za sposobne, pri prezentaciji ali pa pozneje poslani kot nesposobni na dopust.

Da se dobi ložja podlaga za kontrolo o tem, kdo pride k prebiranju, se je to pot uvedla splošna zglasilna dolžnost pri občini za vse one, ki so podvrženi prebiranju.

Pri tej zglasitvi naj vsakdo prinese sabo črnovojniški legitimacijski list, ki ga je dobil pri prejšnjem prebiranju.

Kraj, kjer se naj posamni črnovojniki predstavi k prebiranju, ki se vrši od 25. maja do 15. junija, je praviloma kraj njegovega bivališča dne 1. maja 1915., to je na dan, ko so bili izdani vpoklicni razglasi. Kasnejša sprememba bivališča ne izpreminja čisto nič na tem stanju, vendar pa ne velja samo začasno, samo par-dnevno bivanje v kakem kraju kot bivališče v tem smislu.

Kdor opusti zglasitev pri občini, da se ga zabeleži, ga strogo kaznujejo politične oblasti.

Pripadniki Bosne in Hercegovine.

Tudi istim rojstnim letnikom pripadajoči bosansko-hercegovski podaniki, zavezani za službo v evidenci II. rezerve, ki prebivajo v Avstriji, se morajo pod istimi predpogoji in sicer pri c. in kr. dopolnilnem poveljstvu svojega bivališča podvreči ponovnemu prebiranju ter se morajo do 15. maja zglasti pri občini svojega bivališča.

Svetovna vojna.

Na severnem bojišču so se izvršili v zadnjem času važnejši dogodki. Odkar se je končala velikanska karpatska bitka, se je na severnem bojišču začela grupacija ruske armade, ki je imela namen preprečiti avstrijsko-nemško ofenzivo v zahodni Galiciji. V karpatski bitki so bile skoro na celi črti, razen v Dukli, zavržene ruske čete; tudi v izhodni Galiciji so bili uspehi povoljni. Napad, ki se je izvršil v zahodni Galiciji na dobro utrjene ruske postojanke, je imel uspeh. Avstrijsko-nemške čete so tam prodrle rusko bojno črto ob spodnjem Dunajcu do izteka v Vislo. Vojskih ujetnikov je zajela nad 30.000, 22 topov in 64 strojnih pušk ter mnogo vojnega materiala. Združeni armadi zasledujeta bežečega nasprotnika, v posameznih oddelkih se pa še vedno vrše ljuti boji. Rusi dobivajo ojačenja. Če se posreči tam in bolj proti izhodu dobiti terena, se Rusi ob Dukli ne bodo mogli več držati. Tudi ni izključeno, da nastane v Karpatih nova velika bitka. Bojna črta, na kateri so vrgli zavezniki iz utrjenih pozicij Ruse, je dolga okoli 150 kilometrov. Nastane pa le še vprašanje, če bo mogoče ta uspeh primerno izkoristiti.

Nemci so razentega prodrli iz severoizhodne Prusije v rusko provinco Kurlandijo ter so že zasedli železnico, ki veže Libavo in Dinabreg. Mesto Šavli je popolnoma razsuto. Nemci so došli pred Mitovo, ki je oddaljena od Rige le še 50 kilometrov.

Operacije v Kurlandiji, naj so že resne ali pa samo maskiranje drugih operacij, kakor sumijo ruska poročila, so važno podjetje. Ruska bojna črta je sedaj pretrgana v dve krili, ki oboji ogrožajo avstrijsko-nemške čete domala s treh strani.

Na francoskem bojišču se vrše glavni dogodki na Flanderskem zlasti okoli Yperna.

Znova so se pa vneli boji med rekama Maso in Mozlo. Tam se vrše hudi artiljerijski boji.

Kljub neprestanemu bojevanju in borjenju pa je način bojevanja vedno isti: za vsako ped zemlje nove krvi in naporov.

Pred Dardanelami se ponavljajo napadi. Turki jih odbijajo s precejšnjim uspehom. Pregnali so Francoze z azijskega obrežja. Na južnem delu polotoka Galipoli so pa Angleži, kakor sami trdijo, izkrcali nekaj moštva.

Z drugih turških bojišč ni važnejših poročil.

Domači pregled.

Stranke v Ljubljani se opozarjajo, da se krušne karte za vsak bodoči teden dobivajo izključno samo ob petkih, in sicer pri ravno tistih komisijah in ob ravno tistem času kakor prvič. Na želje strank se med tednom ne bo oziralo.

Mestna vojna pekarna v Ljubljani. Mestna občina je otvorila svojo lastno pekarno. S tem je ugodila željam in potrebam velike večine ljubljanskega prebivalstva, vsaj je znano, da se danes skoro nikjer ne dobi več užitnega kruha. Mestna občina je najela Jenkovo pekarno na Marije Terezije cesti. Kruh iz te pekarnje je razmeroma dober in okusen. Najboljši dokaz temu je naval, ki je v prodajalni. En hlebec kruha, ki tehta 2¼ kg, velja dve kroni, pečejo se pa tudi hlebci po eno krono.

Vodna sila na Ljubljani. V spominu je še, kako se je trudila ljubljanska občina, da bi dobila pravico, izrabljati vodno silo na regulirani Ljubljani za napravo elektrarne. Za to pravico se je potegoval tudi deželni odbor. Kranjska deželna vlada je pravico, vporabiti to vodno silo, prisodila deželnemu odboru in ministrstvu je to odločbo potrdilo. Mestna občina se je proti temu pritožila na upravno sodišče, pri katerem se je včeraj vršila obravnava. Upravno sodišče je razveljavilo odločbo ministrstva, oziroma deželne vlade kranjske in sicer zaradi pomanjkljivega postopanja.

Koze. Od 25. aprila do 1. maja je bilo na Dunaju konstatiranih 28 slučajev koz. Od početka vojne je na Dunaju zbolelo za kozami 1454 oseb in umrlo 309 oseb. Razen teh slučajev je zaznamovati od 25. aprila do 1. maja sicer v naši državi 80 slučajev koz. Po en slučaj je bil naznanjen v Gradcu in Ptuj, sicer na Štajerskem je 7 slučajev.

Za aprovizacijo Trsta. Aprovizijska komisija za Trst in okolico je imela 1. maja, v kateri je namestnik baron pl. Fries Skene predvsem naznanil, da je v sporazumu z ravnateljem skladišč odredil, da se imajo odslej vse pošiljke moka, krompirja in drugih živil, ki dojdejo aprovizijski komisij v Trstu, spraviti v c. kr. skladišča in ondi hraniti. Skladiščno ravnateljstvo bo dalje nakupno vrednost kakor tudi transportne stroške predujemoma pokrivalo in oskrbovalo izdajanje blaga po nalogu aprovizijske komisije. Neka tukajšnja industrijska tyrdka je izjavila, da je v syrho, da se poceni in olajša mlenje turšice, pripravljena v enem izmed skladišč pod ugodnimi pogoji postaviti električni mlin. Komisija je dalje sklenila, da se takoj začne prodajo krompirja po enotni ceni 20 vinarjev za kilogram na trgih in v prodajalnah, ki se občinstvu na primeren način označijo; moka za polento pa se začne prodajati po zmer-

ni ceni tekom tedna. Z ozirom na vsestransko priznano potrebo, da se vse aprovizacijske stvari združijo na enem mestu, se je dalje sklenilo, da se posebne komisije, ki so se ustanovile za preskrbo mesa in živine, združijo z aprovizacijsko komisijo in se delo tako razdeli, da se za obravnavanje posameznih podrobnosti ustanove specialni odbori dveh do štirih oseb.

Vpoklic prebranih črnovojnikov. Prebiranje letnikov od 37. do 42. leta je bilo končano 6. maja. Vsi ti letniki se vpoklicujejo na 15. maja t. l. Enako vpokliče vojna uprava vse »superarbitrirane« vojakke, ki so bili na dopustu zaradi bolezni ali zadobljenih ran ter jih, če še niso zdravi, pošlje v vojaške rekonvalescentne domove, da bodo pod nadzorstvom.

Odgoditev vpoklica črnovojnikov od 43. do 50. leta. Vsled odredbe ponovnega prebiranja se odgodi vpoklic črnovojniških kategorij, ki so bile na novo ustanovljene z nedavno tega napovedano izpremembo črnovojniškega zakona.

Finančna pogodba med Hrvatsko in Ogrsko je bila po peštanskem parlamentu podaljšana do 30. junija 1916. Za dovoljenje Hrvatske nobeden niti ne vpraša.

Skliče se hrvatski sabor, tako poročajo hrvatski listi, in sicer po zaključku ogrsko-hrvatskega parlamenta v Budimpešti. Skliče se najbrže v prvi polovici meseca junija.

Malo gledališče. V nedeljo, dne 9. maja bo v »Mestnem domu« ljudska predstava ob znižani polovični ceni. Igralo se bo vdrugič »Ha! Moja žena!« Burka v treh dejanjih. Začetek ob 8. uri zvečer.

Novi črnovojniški poziv. Politične oblasti so razglasile oklic glade pregledovanja v letih 1878. do všteti 1890., 1892., 1893. in 1894. rojenih črnovojniških obvezancev. Ta poziv se nanaša na tiste, ki so bili pri prejšnjih pregledovanjih spoznani za sposobne za črnovojniško službo z orožjem, pri prezentiranju pa so bili kot nesposobni poslani na dopust. Na pregledovanje ni treba priti: 1. Tistim, ki službujejo pri črnovojništvu že sedaj — četudi brez orožja — in sicer vsaj od 1. aprila 1915., in pri črnovojniških korporacijah od 26. oktobra 1914, dokler opravljajo te službe; 2. zdravniki; 3. vojaški gažisti v pokoju ali izven službe; 4. tisti, ki so zaradi kake telesne napake od črnovojniške službe sploh oproščeni, če imajo črnovojniško odslovnico ali črnovojniški odslovnili certifikat oziroma če so bili črtani iz zapiska črnovojniških vezancev; 5. tisti, ki so bili vsled ranjenosti potom superarbitriranja spoznani za nezmožne za službo z orožjem pri črnovojnikih ali odpuščeni iz skupne armade, od mornarice, od domobranstva ali od orožništva; 6. tistim, ki jim manjka roka ali noga, ki so slepi na obe očesi, ki so gluhi ali bebeci, ki so sodnijsko spoznani za blazne, če že niso oproščeni črnovojniške službe, dalje vsi drugi, ki so umobolni ali božjastni, če je pri pregledovanju podan tozadevni dokaz; 7. tisti, ki so navedeni v § 29. vojaškega zakona (duhovniki, ki opravljajo dušobrižništvo ali so nastavljeni na duhovskih učnih zavodih ter kandidatje za duhovski stan), če to z dokumenti dokažejo pri okrajni politični oblasti; 8. tisti, ki so bili pri prejšnjih pregledovanjih spoznani za sposobne za črnovojniško službo z orožjem, pa so bili odpuščeni, če je ta odpust še veljaven. — Zglaševanje: Vsi tisti, ki so dolžni priti na pregledovanje, se morajo najdlje do 10. maja 1915 oglasiti pri občinskem uradu (magistralu), kjer stanujejo. Oglasiti se morajo tudi tisti, ki imajo

v občini, kjer prebivajo, domovinsko pravico. Pri zglastitvi se je treba izkazati s primernimi dokumenti (krstni ali rojstni list, delavska knjižica, črnovojniška izkaznica itd.). Vsak, kdor se oglasi, dobi izkaznico, ki jo mora prinesiti na pregledovanje. Izkaznica je potrdilo, da se je oglasil, in mu da pravico, da se brezplačno pelje po železnici na pregledovanje in nazaj ter pozneje na svoje službeno mesto. Pregledovanje se bo vršilo od 25. maja do 15. junija t. l. Oni, ki bodo spoznani za sposobne, bodo morali tekom 48 ur odriniti pod orožje.

Labinj (Istra). Sodrug Bučič nam poroča, da je na prošnjo tamošnjega krajevnega delavskega odbora, ki mu je on načelnik, Trboveljska premogokopna družba kot lastnica premogokopa v Krpanu pri Labinu glede na veliko nesrečo, ki se je v tem premogokopu nedavno pripetila, prizadetim naklonila nastopne zneske kot podporo: Vsaka vdova po ponesrečenih rudarjih je dobila po 500 kron, vsak otrok, ki je vsled nesreče postal na pol sirota je dobil po 200 kron, štirje rudarji, ki so pri nesreči utrpeli hude poškodbe so skupaj dobili 600 kron. Končno je družba onim, ki so pomagali pri reševalnem delu, naklonila znesek 700 kron. Za ta dar izreka sodrug Bučič v imenu krajevnega delavskega odbora kakor tudi v imenu obdaroancev Trboveljski premogokopni družbi najtoplejšo zahvalo.

V posnemo! Tudi med podjetniki so posamezni ljudje, ki še niso izgubili vseh človeških čutov ter so svojim delavcem naklonjeni. Tako je »Prva avstro-ogrsko strožnica kovinskih gumbov in tovarna za kovinske izdelke na Dunaju«, 13. okr., Penzingerstrasse 17, izdala na svoje delavstvo naslednji razglas: »Ker so nastala zaradi vojne živila izredno mnogo dražja, se mi zdi primerno, da kot pooblaščenec mojega sina, šefa firme dovolim delavcem v njegovi tovarni do preklica vojnodraginsko doklado v znesku 10 odstotkov mezde na uro normalnega delavnega časa (za čezurno delo ne) in sicer od 15. marca 1915 dalje, ter se na-dejam, da se bo vsak član podjetja potrudil, z dobavo brezhibnega dela in pridnostjo, da bo za ta znatno večji izdatek lastnika vsaj deloma odškodoval«. Ob času grozovite draginje živil iz lastne volje priznati delavcem desetodstotne draginske doklade, je vsekakor priznanja vreden čin, ki ga bodo upoštevali tudi delavci. Želeti bi le bilo, da store isto tudi drugi podjetniki.

Kinematograf »Ideal«. Spored za soboto 8., nedeljo 9. in ponedeljek 10. t. m.: 1. Kinematografsko tedensko poročilo s severnega in južnega bojišča. 2. Njen dnevnik. (Drama.) 3. Že odpuščeno ali Ferdinandova ženitna ponudba. (Učinkovita veseloigra v 4 dejanjih.) — Spored za torek 11., sredo 12. in četrtek 13. t. m.: 1. Kinematografsko tedensko poročilo s severnega in južnega bojišča. 2. Zdravnikova sodba z Albertom Bassermannom. (Naravstvena drama v 3 dejanjih.) 3. Od-dajo se meblirane sobe. (Kinematografska veseloigra v 3 dejanjih.) — V petek, 14. maja: Meče ven! (Velik vojni igrokaz v 4 dejanjih. — Krasne vojne slike. Nordisk-Film-Kompagnije.)

V nedeljo 9. maja pridite pogledat v »Kino-Central« v deželni gledališču v Ljubljani krasne kinematografske predstave. Podjetje je pridobilo »Slike iz Karpato«, kar bo pač vsakega zanimalo, na sporedu je dalje velik čudovito lepi naravni posnetek »Doživljaji polarnega lovca«, veseloigri »Kako je Ilza zaročila« in »Pomagaj si sam« ter »Julij med volilkami«. Predstave se vrše ob 1/211. uri dopoldne, ob 3. 5. uri popoldne in ob 7. in

9. uri zvečer. Ta spored bo videti tudi danes 8. maja in v ponedeljek 10. maja. V torek 11. maja bo zopet nov spored.

Svetovni pregled.

Narodna slavnost v Italiji. Dne 5. t. m. je minilo 55 let, odkar se je Garibaldi vkrcal v Genovi s 1250 možmi v družbi s poznejšim italijanskim ministrskim predsednikom Crispijem, da je šel na pomoč ustašem na Siciliji. Ta slavnost utegne biti nekaj uvod k zasedanju parlamenta, ki ga skicuje vlada na dan 12. t. m.

Grška zbornica je razpuščena. Nove volitve se bodo vršile dne 13. maja. Nova zbornica se bo sešla dne 25. maja.

Rusija najame novo domače vojno posojilo v znesku ene milijarde rubljev.

Najstarejši top. Najstarejše zanesljivo sporočilo o topu se nahaja v nekem odloku iz leta 1326, ki ga še danes hranijo v Florenci v Italiji. Po dotični listini pa ni mogoče soditi, kakšen je bil dotični top. Smodnik je bil takrat v resnici strelni prah. Silno drag je bil salpeter, zakaj veljal je takrat po naši sedanji vrednosti okolo 120 K funt. Drugo najstarejše poročilo o topovih je iz leta 1338, kjer se omenja nekaj topov, ki so bili postavljeni v obrambo Towra v Londonu; te topove so nabijali že zadaj. Istega leta se tudi omenja »lonec za bruhanje ognja«, ki so ga smatrali za najdragocenejšo opremo arzenala v Rouenu. O rabi topov v vojni sporoča zgodovina, da so jih rabili v bitki pri Creoy leta 1346, kjer je napravilo neznano orožje tak strah, da so Angleži zlasti zaradi tega premagali trikrat večjo francosko vojsko. Pušice in bodala, ki so jih topovi lučali, so leteli po 250 komolcev (vatlov) daleč in noben oklep ni branil pred njimi. Šele konec štirinajstega stoletja, so prišli v rabo topovi, ki so metali na sovražnika prave krogle, in sicer sprva samo kamenite. Kamenite krogle so bile takrat težke po 200 funtov, a so pa postajale vedno večje, tako da so tehtale celo do 1000 funtov, čemur so potrebovali tudi topove, ki so njih cevi merile v premeru do tričetrt metra. Izstreliti so mogli te topove kvečjemu vsaki dve minuti enkrat. Za topovske naboje so jeli rabiti najrazličnejše snovi, tudi rjaste žreblje in kose železa. V poznejših stoletjih so dobivali topovi samo še drugačno zunanjo obliko. Šele sredi devetnajstega stoletja je jelo napredovati izdelovanje topov prav naglo ter se je razvilo do današnjih 42centimeterskih kolosov.

Kako visoko se lahko dvigne človek? Linnekogla, ki se je dvignil 6570 m, kar je bilo takrat rekord, je pozneje še prekorlačil Oehlerich, ki se je dvignil 8100 m. Še pred petimi leti so smatrali strokovnjaki kot nemogoče, da bi se zamoglo doseči z letalom 1000 m. A sedaj so motorji napravili že več tisoč metrov, ne da bi se pri tem utrudili, in tudi letalci so se zavarovali proti mrazu in pomanjkanju kisika. Kar jih zamore sicer ustaviti, je pojav, ki ga označujejo turisti kot gorsko bolezen, nekaka oboletost vsled zračnega pritiska, ki se pojavlja seveda šele v višjih višinah. Kakor je konstatiral štabni zdravnik dr. Flemming, se pojavi ta bolezen šele v višini 5000 m. Letalcu začne precej močno biti srce, vrh tega dobi tudi glavobol in polastita se ga zasplost in apatija. V hujših slučajih se mu prične mešati misli in pade tudi lahko v nezavest. Sivel in Croce-Spinelli sta umrla, ko sta se leta 1875. dvignila 7000 do 8000 m visoko, dočim se je njiju tretji tovariš Tissandier zamogel rešiti. Nevarnost je posebno velika radi tega, ker si slede ti pojavi čisto neopaženo. Gross, ki se je dvignil z Bersonom v zrakoplovu

8000 m visoko, poroča »o grozečih pojavih«. V tej višini je zapisal v svoj dnevnik komaj čitljivo: »Mi smo strašno slabi, vendar pa še pri popolni zavesti; vdihamo kisik«. Napadla ga je nekaka uspavalna omotica. Süring, ki se je parkrat dvignil nad 9000 m visoko, enkrat celo 10.000 m, je poročal o popolnoma enakih pojavih. Še v višini 9100 m je zamogel mirno opazovati, premišljevali in pisati; za telesna dela nasprotno ni bil več sposoben. Süring meni, da se zamore v odprtem zrakoplovu dvigniti največ 12.500 m. Za letalce v letalih so stvari seveda precej drugačne; oni ne smejo izgubiti svojih telesnih sil, sicer je padec neizogiben. V višinah 9000—10.000 m se pojavljajo, kljub preskrbi s kisikom, znaki omamljenja. Na vprašanje, kako visoko se zamore dvigniti človek, se odgovori torej lahko sledeče: višine med 7000 do 8000 m so za drzne letalce pristopne; mogoče se dobe tudi taki, ki dosežejo 8000—9000 m, toda preko 10.000 metrov je skoro nemogoče.

Vestnik organizacij.

Podružnica pivovarniških delavk in delavcev je imela v petek, dne 23. aprila, dobro obiskan mesečni shod. K prvi točki je podal blagajnik sodrug Janda blagajniško poročilo, ki dokazuje, da podružnica lepo uspeva. K drugi točki pa je poročal predsednik Rakovec o položaju pivovarniškega delavstva glede na naraščajočo draginjo. Dasi uživamo, je dejal, po zadnji pogodbi bistveno boljše delovne in plačilne pogoje, kateri so bili svoječasno ugotovljeni na podlagi normalnih draginskih razmer, nas vedno naraščajoča draginja sili, da izvoli današnji shod deputacijo, ki naj ima nalogo, sporočiti ravnateljstvu težek naš položaj, ter ga poprositi, da se vsaj deloma ozira na sedanjno draginjo. Pri pivovarnah Puntigam, Göss in Reinighaus se je delavstvu naklonila draginska doklada od 20—40 vin. na dan, zato upam, da se bo tudi naši upravičeni prošnji ugodilo. Izvolila se je nato deputacija osmih mož in ene žene, katera sporoči ravnateljstvu prošnjo pivovarniškega delavstva. K tej točki je govoril tudi sodrug Zore, ki je zlasti naglašal, da upa, da bo deputacija v imenu organizacije in složnega delavstva imela uspeh. Obenem povabi tiste pivarniške

P. n.

Dne 12. marca l. 1915. je umrl moj dolgoletni sodružabnik tvrdke Mihael Kastner v Ljubljani, gospod **Gustav Kastner**.

Namerjam trgovino, ki sva jo skupno z gospodom Gustavom Kastnerjem pod firmo **Mihael Kastner** opravljala že 20 let, pod svojim imenom

Julius Elbert

sam nadalje voditi.

O tem se Vas usojam obvestiti ter prosim, da izvolite od danes nadalje dopise, ki so namenjeni trgovini s špecerijskim, kolonijalnim, z materijalnim blagom in deželnimi pridelki, glavni zalogi naravnih rudninskih voda, zalogi soli in petroleja, ki se je doslej opravljala pod firmo **Mihael Kastner**, odpošiljati ne več pod naslovom **Mihael Kastner**, temveč pod mojim imenom **Julius Elbert**.

Ker bom firmo **Mihael Kastner** trgovinskodno izbrisal, prosim, da se prepreči vračanje pisem, da se prav natančno ozirate na novi naslov.

Z velespoštovanjem

Julius Elbert

sedaj edini javni družabnik tvrdke **Mihael Kastner**.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1914 . . .	K 740.000.000.—
Vlog	„ 44.500.000.—
Rezervnega zaklada	„ 1.330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4¹/₂ %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

:: Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. ::

V deželnem
- gledališču -

**Vsak dan predstava prvovrstnega
kinematografičnega gledališča**

V deželnem
- gledališču -

KINO-CENTRAL

v petek 7. maja

„Brez krivde“

v petek 7. maja

Pri vsaki predstavi kinematografična vojna poročila.

Pri vsaki predstavi kinematografična vojna poročila.

v soboto 8., nedeljo 9., ponedeljek 10. maja

„Spretna deklica si pomaga sama“

v soboto 8., nedeljo 9., ponedeljek 10. maja

Krasna veseloigra v 2 dejanjih.

Predstave se vrše v delavnikih ob 4. uri popoldne, ob 6. uri in ob 1/29. uri zvečer, v nedeljah in ob praznikih 1/211. uri dopoldne in ob 3. in 5. uri popoldne ter ob 7. in 9. uri zvečer.

Vstopnina: V parterju: rezervni sedeži 1 K, I. prostor 80 v, II. prostor 60 v, III. prostor 40 v. Balkonski sedeži 1 K. Galerijski sedeži 60 v. Lože: v I. nadstropju (le cela loža 5 K, lože v pritličju in v II. nadstropju (posamezni sedeži) 1 K. — **Dijaki in vojaki** (do narednika) plačajo na II. in III. prostoru v parterju in na galeriji polovico.

V torek 11. maja nov spored.

V torek 11. maja nov spored.

Za obilen obisk prosim

ravnateljstvo „Kino-Centrala“.

delavce, ki se še ogibljuje organizacije, da ji pristopijo in jo podpirajo. Če uživamo vsi enake pravice, katere so nam v pogodbi zajamčene, tedaj imejmo tudi vsi enake dolžnosti. Sodrugi Rakovec je na to s pozivom na skupno delo, zaključil lepo uspelo zborovanje.

TISKOVNI SKLAD.

Sodrugi Val. Sajovic nam poroča, da mu je sodrug I. Bregant izročil 1 krono za tiskovni sklad »Delavca«, ki nam jo sodrug Sajovic pošlje, čim pride do kake pošte.

Oba vrla sodruga se nahajata pri voljakih in ta čas v nekem gozdu v Bosni. Iskren pozdrav obema.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Nekaterim cenjenim naročnikom, katerim je bodisi poprej ali s to številko potekla naročnina, smo k zadnji številki priložili poštne položnice, ki naj jih blagovolijo porabiti v to svrhu, da nam novo naročnino čim preje vpošljejo.

Obenem prosimo vse dosedanje naše cenjene naročnike, da nam pridobijo še novih.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, Franciščanska ulica šte. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županištvu in urade. Najmodernejše plakate in vabila za ... shode in veselice. ...

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. ...

Stereotipija. Litografija.

Najboljši nakup vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v

zalogi lastne tovarne

PETER KOZINA & K^o.

Ljubljana, na Bregu št. 20

(Cojzova hiša).

: Garantirana kakovost. :

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Razglas.

Glede na pretečo nevarnost, da se zaneso kože k nam, opozarjamo, da je najboljšo sredstvo proti tej bolezni cepjenje proti kozam.

Podpisana okrajna bolniška blagajna je zaradi tega odredila brezplačno

cepljenje proti kozam

v svojem ambulatoriju v Ljubljani, Turjaški trg 4, I. nadstropje, in sicer vsak torek in četrtek od pol 11. dopoldne do pol 1. popoldne, do preklica.

K temu cepljenju pozivlja podpisana blagajna vse člane in njih svojce ter jih prosi, da priporočajo cepljenje proti kozam med člani. V obči blagor je nujno potrebno, da se članstvo odzove našemu pozivu.

V Ljubljani, dne 16. aprila 1915.

Iv. Tokan,
načelnik.

Kupujte in naročajte pri trdkah, ki inserirajo v „DELA VEC“.

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopiju Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Z a čl a n e :
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvzemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Rudolf Repič, Št. Vid pri Zatični	od 9. do 11. ure	V sodnem okraju Višnjagora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se izkažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoni in franko.

šivalnih strojev

in stroje za pletenje

(Strickmaschinen)

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

